

Anormal Uterin Kanama Tedavisinde Levonorgestrel Salgılayan Rahim İçi Araç Kullanımının Etkinliği

Soner Pul*, Veli Mihmanlı**, Ali Emre Tahaoğlu**, Ahmet Kılıçkaya**, Taner Mirza**

*Kanuni Sultan Süleyman Eğitim Araştırma Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

**Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

ÖZ

Amaç: Anormal uterin kanama tanısıyla levonorgestrel salgılayan rahim içi araç uygulanan hastalarda tedavi öncesi ve 1 yıl sonraki menstrüel kanama karakterini, hemoglobini, hematokrit ve endometrial biyopsi sonuçlarını değerlendirmek.

Gereç ve Yöntem: Anormal uterin kanama tanısı almış ve tedavi amaçlı levonorgestrel salgılayan rahim içi araç uygulanmış, reproduktif dönemdeki 77 kadın hasta çalışmaya alındı. Hastaların tedavi öncesi ve sonrası bulguları karşılaştırıldı.

Bulgular: Anormal uterin kanama tanısı ile levonorgestrel salgılayan rahim içi araç tedavisi uygulanan 77 hastanın 58'inde (%75,32) menstrüel kanama paterninde olumlu ve anlamlı değişiklik saptandı. Hemoglobin ve hematokrit değerlerinde artış tespit edildi. Hastaların 11'inin (%14,28) vajinal kanama yakınmalarında değişiklik olmadı.

Sonuç: Anormal uterin kanama tedavisinde levonorgestrel salgılayan rahim içi araç uygulaması güvenilir ve etkin bir tedavi yöntemidir.

Anahtar kelimeler: anormal uterin kanama, hemoglobin, levonorgestrel

ABSTRACT

The Effectivity of Using Levonorgestrel Releasing Intrauterine Device in the Treatment of Abnormal Uterine Bleeding

Objective: To evaluate the menstrual bleeding character, hemoglobin, hematocrit, and endometrial biopsy results before and after 1 year of treatment with Levonorgestrel-releasing intrauterine device in patients with abnormal uterine bleeding.

Material and Methods: 77 female patients in reproductive age, who have been treated with levonorgestrel-releasing intrauterine device for abnormal uterine bleeding, were enrolled in the study. Findings of the patients before and after the treatment were compared.

Results: Significant changes in menstrual bleeding patterns were detected in 58 of 77 patients (75.32%) treated with Levonorgestrel-releasing intrauterine device for abnormal uterine bleeding. Increase in hemoglobin and hematocrit values were determined. 11 patients (14.28%) did not experience any change in vaginal bleeding complaints.

Conclusion: Levonorgestrel-releasing intrauterine device in the treatment of abnormal uterine bleeding is a reliable and effective treatment.

Keywords: abnormal uterine bleeding, hemoglobin, levonorgestrel

GİRİŞ

Normal uterin kanama 21-35 günde bir, 2-6 gün süren, 20-60 ml kan kaybı olan düzenli menstrüasyon kanamalarıdır. Yedi günden uzun süren, 80 ml'den fazla olan, 21 günden kısa veya 35 günden uzun aralıklarla olan kanamalara ise anormal uterin kanama denir. Menstrüel kan kaybı 80 ml'yi aşan hastaların 2/3'ünde demir eksikliği anemisi gelişir ve % 60'ı 5 yıl içinde histerektomi olur. Anormal uterin kanama

tedavi yöntemlerinden biri olan levonorgestrel salgılayan rahim içi araç (LNG-RİA) menstrüel kan kaybını %75 azaltır. Ayrıca kontraseptif etkinliği, farklı biyokimyasal mekanizmaları aynı anda tetiklemesi nedeniyle sterilizasyona eşittir. Kullanıcılarda ektopik gebelik oranları da normal popülasyondan daha düşüktür ⁽¹⁾.

Bu çalışmanın amacı, anormal uterin kanama nedeniyle LNG-RİA uygulanmış hastalarda tedavi öncesi

Alındığı Tarih: 22.11.2015

Kabul Tarihi: 12.08.2016

Yazışma adresi: Uzm. Dr. Soner Pul, Ziyagökalp Mah. Ağaoglu My World Europe Sitesi C2 Blok No:68, Başakşehir-İstanbul

e-posta: sonerpul@gmail.com

ve tedavi sonrası bulguları karşılaştırarak tedavinin etkinliğini belirlemektir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Sağlık Bakanlığı Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniğinde, anormal uterin kanama tanısı almış ve tedavi amaçlı LNG-RİA uygulanmış reproduktif dönemdeki 77 kadın hasta çalışmaya alındı. Hastaların RİA uygulanmadan önceki muayene bulguları, endometrial biopsi sonuçları, hemoglobin ve hematokrit değerleri ve 1 yıl sonraki bulguları retrospektif olarak değerlendirildi.

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 17.0 programı kullanıldı. Tanımlayıcı istatistiksel metotların (ortalama, standart sapma) yanı sıra niceliksel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım gösteren parametrelerin grup içi karşılaştırmalarında paired sample t testi, normal dağılım göstermeyen parametrelerin grup içi karşılaştırmalarında ise Wilcoxon işaret testi kullanıldı. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen ve anormal uterin kanama tanısı konan hastaların yaş ortalaması $42,10 \pm 5,37$, ortalama gravidaları $4,15 \pm 2,87$, pariteleri ise $3,07 \pm 2,54$ idi. Hastaların 42'sinde ek hastalık (15'inde hipertansiyon, 14'ünde diyabetes mellitus, 14'ünde guatr, 6'sında astım, 3'ünde hiperlipidemi, 3'ünde romatolojik hastalık) mevcuttu. Hastaların 13'ünde birden çok ek hastalık mevcuttu.

Çalışma sonucunda hastaların kanamalı gün sayısının 9,88 günden 5,54 güne (%43,92 azalma) düştüğü, kullanılan ped sayısının ortalama 7,55 adet/gün'den 2,45 adet/güne (%67,55 azalma) düştüğü, ortalama siklus süresinin 23,04 günden 32,06 güne uzadığı (%39,15 artış) tespit edildi. Bu değişikliklerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p < 0,05$).

Başlangıçta hastaların ortalama hemoglobin değeri 10,38 g/dl ve hematokrit değeri %31,13 idi. Birinci yıl sonunda ortalama hemoglobin değeri 12,87 g/dl ve hematokrit değeri %37,59 hesaplandı. Hemoglo-

bin değerindeki 2,49 g/dl (%23,98) ve hematokrit değerindeki 6,46 birimlik (%20,75) artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p < 0,05$).

Hastalardan 36'sının tedavi öncesi anemi teşhisi nedeni ile antianemik tedavi aldığı, bu hastaların 24 tanesinin tedavi boyunca herhangi bir antianemik ajana ihtiyaç duymadığı öğrenildi. Hastalardan 12'sinin ise tedavi süresince de antianemik ajan kullanmaya devam ettiği öğrenildi. Tedavi ile antianemik kullanma oranının %66,6 azaldığı ve bu azalmanın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p < 0,05$).

Hastaların tedavi öncesi ve 58 hastanın tedavinin 1. yılındaki endometrial biopsi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Endometrial biopsideki değişimler.

Patoloji	Tedavi öncesi	Tedavinin 1. Yılı
Proliferatif endometrium	33	2
Sekretuar endometrium	17	30
Endometrial polip	14	1
Basit atipisiz hiperplazi	7	1
Basit glandüler hiperplazi	3	0
Bazal endometrium	2	1
Endometrit	1	2
Atrofik endometrium	0	9
Yetersiz materyal	0	12

Kanama yakınmaları nedeniyle 11 hastanın tedaviyi yarıda bıraktığı saptandı. Bu hastaların 8'inin histerektomi olduğu, 3'ünün oral progestagenlerle tedaviye devam ettikleri öğrenildi. Histerektomi olan 8 hastanın patoloji sonuçları incelendiğinde 4'ünün patoloji sonucunun adenomiyozis, 4'ünün patoloji sonucunun ise düzensiz proliferatif endometrium olduğu tespit edildi.

Tedavi sürecinde, 10 hastada (%14,28) amenore, 32 hastada (%52,45) ise alt abdominal ağrı, ruh hali değişiklikleri, mastalji ve şişkinlik hissi gibi sistemik yan etkiler gözlemlendi.

TARTIŞMA

Desai ve ark. (2) idiopatik menoraji, adenomiyozis ve uterusu 12 haftalıktan daha az büyüten miyom nedeni ile menorajisi mevcut olan 40 kadını değerlendirmiş ve LNG-RİA'nın tedavide etkili ve güvenli olduğunu bildirmişlerdir.

Kaunitz ve ark. (3) anormal uterin kanama tanılı LNG-RİA uyguladıkları 82 hastayı 6 siklus boyunca takip etmişler ve hemoglobin ve ferritin değerlerinde anlamlı artış kaydetmişlerdir.

Avrupa çok merkezli çalışmasında tüm yan etkilerden dolayı ilk yılda tedaviyi bırakma hızı %2,7 olarak bildirilmiştir. Tedaviyi yarıda bırakma oranında her yıl artış olduğu ve 3. yılda bu oranın %6,4'e, çalışma 5 yıla devam ettiğinde %8,4'e yükseldiği sonucuna varılmıştır. En sık rastlanan yan etkinin kilo alımı olduğu (%60,8), bunu %57,9 ile amenore, %38,2 ile duygudurumda değişme, %38,2 ile iştah artışı, %26,5 ile akne ve cilt değişiklikleri, %19,6 ile pelvik ağrı, %17,6 ile mastaljinin izlediği saptanmıştır (4).

Görgeç ve ark. (5) menoraji nedeniyle LNG-RİA tedavisi uygulanan 66 hastanın 2'sinin irregüler lekelenme tarzı kanama, 2'sinin pelvik ağrı, 1'inin menoraji, 1'inin amenore nedeni ile sistemi çıkarttığını açıklamış ve sistemi çıkartma oranını %9 (6/66) olarak bildirmişlerdir.

Nelson ve ark. (6) LNG-RİA uyguladıkları hastaların 5 yıllık takipleri sonucunda gebelik gelişme oranını %0,5 olarak bildirmişlerdir.

Sivin ve ark. (7) anormal uterin kanamalı hastaları 7 yıl boyunca izlemiş ve 3371 kadın hastada hiç ekto-pik gebelik gelişmediğini bildirmişlerdir.

Bu çalışmada, LNG-RİA uygulanan anormal uterin kanamalı hastalarda, hastaların menstrüel kanama profillerinin düzeldiği, anemi tablosunun gerilediği

ve hastaların antianemik ilaç kullanma gereksiniminin azaldığı tespit edildi.

Sonuç olarak, LNG-RİA anormal uterin kanamalı hastaların tedavisinde etkin ve güvenilir bir tedavi yöntemidir.

KAYNAKLAR

1. Speroff L, Glass RH, Kase NG. Klinik Jinekolojik Endokrinoloji ve Infertilite In: Ayhan A, Başaran A ed. Disfonksiyonel Uterus Kanaması. Güneş Tıp Kitabevi 2007; 547-71.
2. Desai RM. Efficacy of levonorgestrel releasing intrauterine system for the treatment of menorrhagia due to benign uterine lesions in perimenopausal women. *J Midlife Health* 2012;1:20-3. <http://dx.doi.org/10.4103/0976-7800.98812>
3. Kaunitz AM, Bissonnette F, Monteiro I, Lukkari-lax E, DeSanctis Y. Levonorgestrel releasing intrauterine system for heavy menstrual bleeding improves hemoglobin and ferritin levels. *Contraception* 2012;5:452-7. <http://dx.doi.org/10.1016/j.contraception.2012.07.018>
4. Luukkainen T, Allonen H, Haukkamaa M. Effective contraception with the levonorgestrel-releasing intrauterine device: 12 month report of an European multicenter study. *Contraception* 1987;36:169-79. [http://dx.doi.org/10.1016/0010-7824\(87\)90012-6](http://dx.doi.org/10.1016/0010-7824(87)90012-6)
5. Gorgen H, Api M, Akca A, Cetin A. Use of the Levonorgestrel-IUS in the treatment of menorrhagia: assessment of quality of life in Turkish users. *Arch Gynecol Obstet* 2009;279:835-40. <http://dx.doi.org/10.1007/s00404-008-0834-x>
6. Nelson AL. Levonorgestrel intrauterine system: a first-line medical treatment for heavy menstrual bleeding. *Women's Health* 2010;6:347-56. <http://dx.doi.org/10.2217/whe.10.16>
7. Sivin I. Dose and age dependent ectopic pregnancy risks with intrauterine contraception. *Obstet Gynecol* 1991;78:291-8. <http://dx.doi.org/10.2307/1966457>